комуникација во уметноста

art

communication

komunikimi në art

КОМУНИКАЦИЈА ВО УМЕТНОСТА

Контекст на проектот

Како иницијација на проектот *Комуникација во Уметноста*, во октомври, 2001. беше остварен пилот проект во две средни училишта: Исламското училиште (медреса) ИСА БЕЈ во Кондово и Православното училиште Св. Климент Охридски во Скопје.
Координатори на овој пилот проект беа др. Ханс Гугенхеим, директор на проектот Гугенхеим, од Бостон, кој слични проекти има зачнато во многу други земји и Стеван Шашков, уметник и историчар на уметноста од Скопје.

Опис на проектот

Во договор помегу организаторите и учесниците на проектот беше утврдена темата на настанот со наслов *Комуникација во Уметноста*.
Проектот се стреми кон воспоставување на коректно и важно ниво на комуникација помеѓу учесниците, како и да им даде шанса на младите ученици да се изразат себеси, сопствените чувства, стравови, надежи и визии преку уметноста.
Целите на проектот беа утврдени:

- Остварување на примарно ниво на комуникација помеѓу двете етнички и религиозни групи.
- Пристапување кон уметноста како кон универзален јазик, кој е близок до учениците.
- Иницирање на можностите за соработка помеѓу учениците, двете училишта и двете заедници.

По дискусиите за уметничкиот медиум кој што ќе се користи за остварување на проектот, одбравме да ги искористиме компјутерите, како една условно неутрална форма и онаа која што ќе им овозможи додатни и корисни знаења на учениците.
Проектот беше структурно поделен на три дела:

- Работилница.
- Изложба (плотер принтови на делата).
- Website, посветен на проектот.

Работилницата се оддржа во Центарот *Метаморфосис* и во галеријата CIX на Центарот за современи уметности, во периодот во периодот 01 до 15 јуни 2002. Проектот вклучува предавања за уметничко користење на софтверот како Пхотосхоп, Паинтер и други, како и софтвер потребен за создавање на њеб дизајн.

Во работилницата зедоа учество вкупно 10 учесници (по четири ученици од секое училиште, придружувани од по еден учител).
Предавачи беа Стеван Шашков и Горан Шлакески. Во проектот исто така зедоа учество и др. Ханс Гугенхеим, со предавање од областа на Антропологијата на уметноста, како и социологот др. Антоанела Петковска, со мониторинг и социолошка анализа на проектот.

Конечно, делата настанати во работилницата ќе бидат изложени во галеријата CIX на Центарот за современи уметности на 3. јули 2002.

Сметам дека е потребно да укажам, по завршувањето на целиот процес, дека учениците од двете школи воспоставија добра комуникација низ процесот на творештвото и дека се здобија со основни компјутерски вештини. Ние очекуваме дека ќе продолжат со заедничка работа на проекти и во иднина.

Мелентие Пандиловски

КОМУНИКАЦИЈА ВО УМЕТНОСТА

Поставеноста на проблемот на цивилизациските вредности и традицијата како основа за нивниот развиток во современите општествени текови е еден од основните интригрантни проблеми на денешнината. Комуникацијата на различните степени и аспекти на одвивање на социо културните процеси е сложена и круцијална идеја врзана за феноменот на човековото опстојување воопшто.

Проектот Комуникација во умeнтоста отвори дискурс интересен и провокативен од повеќе причини. Тој овозможуваше: комуникација со уметноста; комуникација со медиумот; комуникација низ и во уметничкиот израз посредуван низ медиумот, односно усвојување на вештината на овладување со медиумот заради остварување на креативна дејност. Од друга страна, низ процесот на едукација, проектот овозможи комуникација помеѓу млади луѓе (од 16 19 години) од сосема различна етничка (Македонци и Албанци) и верска (Православни Христијани и Муслимани) припадност, иако со сличен материјален и воопшто општествен статус.

Особено е интересно што се работи за ученици во верски училишта, чија животна ориентација е дефинирана релативно рано (по завршувањето на основното училиште), а начинот на живот е Iорганизиранв според однапред определени кодекси. Во таа смисла комуникацијата на овие млади со врсниците, со училиштето и наставниците, со родителите

и со социјалната средина воопшто, е ограничена временски, а во некои сегменти и содржиниски.

Наставните планови на училиштата се сродни според општата структура и концепција (освен во некои сегменти на поголема вклученост на општообразовните предмети во исламското училиште, медресата Иса беј, како на пример: информатика, социологија, математика, географија и сл.). Најголемиот дел од предметите се со верска содржина или се поврзани со верската проблематика. Овој факт, исто така, укажува на специфичноста на процесот на социјализација на кој што се подложени младите луѓе коишто учествуваа во проектот.

И покрај културните разлики што овие деца ги носат преку својата традиција, нивните вредносни системи искажани во ставовите за односот кон срединиле во кои што живеат и општеството воопшто, се меѓусебно сродни. Разликите можат да се согледаат само во однос на нивните врсници кои што учествуваат во поинаков процес на социјализација низ едукација во училиштата и со поинку организирано работно и слободно време. Младите од верските училишта што учествуваа во проектот покажуваат повисок степен на зрелост, етичност и дисциплинираност во односот кон животот.

Она што не ги разликува од сите други млади луѓе е покажаната љубопитност, желба и доследност во освојувањето на медиумот што може да им овозможи искажување на нивните креативни способности во областа на визуелната уметност. Како вистински деца на своето време, во таа смисла, компјутерот го преферираа над традиционалните средства за уметничко изразување. При тоа, за нив беше поинтригрантна Іиграта и истражувањетов во можностите на медиумот, односно самиот процес на креацијата го преферираа повеќе од конечниот резултат. Ликовниот јазик и симболиката со кои што се искажуваа, покажаа висок сензибилитет во областа на медиумски и дигитално посредуваната визуелна култура, при што традиционалните и современите симболи се подеднакво застапени.

Меѓусебната комуникација помеѓу младите се одвиваше отворено и со ненаметлива љубопитност за стилот на животот на другите. Без оглед на меѓусебните разлики сите покажаа висок степен на ненаметлива и жива индивидуалност.

Проектите од ваков вид се крајно интересни затоа што укажуваат на можноста како дигитализираната технологија да не биде пречка, туку, фин мотив за комуникација помеѓу младите луѓе во искажувањето на нивните креативни сензибилитети и нивната свртеност кон епохата што ја живеат.

Проф. д р Антоанела Петковска

КОМУНИКАЦИЈА НИЗ УМЕТНОСТА

Драги ученици, драги професори, пријатели и Македонци, без оглед на религиозните убедувања или етничко и национално потекло.

Од страна на Проектгугенхајм би сакал да го искажам моето жалење што во овој момент не сум со вас и што не сум во состојба да го видам делото кое заеднички ги создадовте, а кое ја искажува битната цел на оваа работилница.

Оваа работилница беше инспирирана од вашата уметност. Кога првпат дојдов во Македонија и ве посетив во вашите две училишта, едното Православно, а другото Исламско, бев затекнат од искреноста, оптимизмот и силината на вербата, што ги носевте подеднакво, одошто од вашите разлики. А, кога ве замолив да ги изразите своите идеи околу војната и мирот преку цртежи и слики, наместо преку вербален јазик, вие одговоривте со прекрасни слики кои ја отворија визијата за мирен свет, мирна земја, нација во мир. Создадовте свет кој го надмина конфликтот.

Во вашата прекрасна земја поминав само кратко време, но уживав во нејзиното големо и великодушно гостопримство. Научив да ги сакам вашите прекрасни планини и езера, вашата древна архитектура и историја со кои сите вие може да бидете горди. Но, најверќе од се, бев импресиониран од духот на љубовта и простувањето кои ги имавте изразено во вашата уметност: подеднакво, православните ученици и оние кои поседуваат длабока верба во големината и сочувството за Алах. Тоа што бевте во состојба да се фокусирате во вашата работа на она што ве обединува, одошто на она што ве разединува, е големо достигнување за другите да го следат, не само во оваа земја. Овој фокус на вашата работа му даде подеднкаво значение и убавина, тоа ја искажа естетиката на мирот, наместо естетиката на конфликтот и омразата.

Во својот есеј Космополитизмот и простувањето, Жак Дерида пишува за должноста на сеќавањето: Секогаш се работи за истата грижа: да се погрижите нацијата да ги преживее своите диспаритети, траумите да му оддадат место на жалењето, а Националната држава да не биде парализирана.

Големата дарба на уметноста е дека дозволува да се помине преку сеќавањата на минатото и да се визуелизира иднината.

Во оваа работилница за компјутерската уметност вие презедовте еден додатен, голем чекор, наместо да работите сами, секој во сопствената средина, вие се здруживте и

заедно создадовте порака за помирување и заедничко разбирање.

Компјутерската уметност е нов и моќен комуникациски медиум кој набрзина може да стигне околу светот. Иако секој студент посебно разви сопствен приказ, сликите израснаа во еден голем исказ, уметничко и духовно изразување на консензус. На крајот, вие го презедовте последниот важен чекор и заедно создадовте дело на компјутерска уметност кое ќе биде видено ширум светот. Вашата работа и вашиот метод на заедничко работење ќе стане модел за другите да го следат.

Ви посакувам се најубаво.

Ханс Гугенхајм,
Претседател, Проектгугенхајм

KOMUNIKIMI NË ART

Konteksti i prjektit

Si nxitje e projektit Komunikimi në art, në tetorë, 2001, u realizua pilot projekti në dy shkolla të mesme Shkolla islamike (Medreseja) ISA BEU në Kondovë dhe Shkolla orthodokse Shën. Klimenti i Ohërit në Shkup.

Kordinatorë të këtij projekti ishin dr. Hans Gugenheim, drejtor i projektit Gugenheim, nga Bostoni, i cili projekte të ngjashme ka filluar në shumë vende tjera dhe Stevan Shashkov, artist dhe historian i artit nga Shkupi.

Paraqitja e projektit

Me ujdinë e organizatorëve dhe pjesëmarrësve të projektit ishte caktuar tema e tubimit me titull Komunikimi në art .

Projekti synon vendosjen e një niveli konkret dhe të rëndësishëm të komunikimit midis pjesëmarrësve, si dhe të ju ofrojë mundësi nxënësve të rinj të shprehen, ndjenjat e tyre, frikat, shpresat dhe vizionet përmes artit.

Qëllimet e projektit ishin:

Realizimi i nivelit fillestar të komunikimit midis dy grupeve fetare e etnike.
Qasja ndaj artit si ndaj një gjuhe universale, që është e afërt me nxënësit.
Nxitja e mundësive për bashkëpunim midis nxënësve, dy shkollave dhe dy bashkësive.

Pas diskutimeve për mediumin artistik që do të përdoret për realizimin e projektit, zgjodhëm t'i shfrytëzojmë kompjutorët, kushtimisht si një formë e paanshme, që do t'ju ofrojë dituri plotësuese dhe të vlefshme për nxënësit.

Projekti ishte strukturuar dhe ndarë në tre pjesë:
- Punëtori.
- Ekspozitë
- Vebfaqet, kushtuar projektit.

Punëtoria u mbajt në Qendrën Metamorfosis dhe në galerinë CIX në Qendrën për artet bashkëkohore, në periudhën 01 deri më 15 qershor 2002. Projekti në vete ngërthen edhe ligjërata për përdorimin e softverit për qëllime artistike si Photoshop, Painter dhe të tjera, si dhe softver i nevojshëm për krijimin e veb dizajnit.

Në punëtorinë morën pjesë gjithsej 10 pjesëmarrës (nga katër nxënësë nga secila shkollë, të shoqëruar nga një mësimdhënës).

Ligjërues ishin Stevan Shashkov dhe Goran Shllakeski. Në projekt gjithashtu morën pjesë edhe dr. Hans Gugenheim, me ligjëratën nga lëmi i Antropologjisë së artit si dhe sociologu dr. Antoanela Petkovska, me monitoring dhe analizë sociologjike të projektit.

Përfundimisht, veprat e dala nga punëtoria do të ekspozohen në galerinë CIX në Qendrën për artet bashkëkohore me 3 korrik të vitit 2002.

Vlerësoj se është e nevojshme të bëjë me dije se, pas mbarimit të mbarë procesit, se nxënësit e të dy shkollave vendosën komunikim tëmirë gjatë procesit të krijimit dhe përfituan njohuri fillestare për përdorimin e kompjutorëve. Ne presim që ata të vazhdojnë me punën e përbashkët në projekte edhe në të ardhmen.

Melentie Pandillovski

KOMUNIKIMI NË ARTIT

Trajtimi i problemit të vlerave qytetëruese dhe traditës si bazë e zhvillimit të tyre në rrjedhat e shoqërive bashkëkohore është një ndër problemt më intriguese për të sotmen. Komunikimi në nivele dhe aspekte të ndryshme në rrjedhën e proceseve socio-kulturore është ide e ndërlikuar dhe kruciale në përgjithësi dhe është e lidhur me fenomenin e ekzistimit njerëzorë.

Projekti komunikimi në art, hapi një diskurs interesant dhe provokues për shumë arsye. Ai mundësoi: komunkimim me artin; komunkimim me mediumin; komunkimin në dhe gjatë shprehjes artistike i ndërmjetësuar nga mediumi; respektivsht përvetësimin e shkathtësive për të zotëruar me mediumin për të realizuar veprimtari artistike. Nga ana tjetër, gjatë procesit të edukimit, projekti mundësoi komunkimin midis të rinjëve(prej 16-19 vjet) nga përkatësitë etnike krejtësisht të ndryshme (Maqedonas dhe Shqiptar) dhe përkatësisë fetare (Krishterë orthodoks dhe Mysliman) edhe pse me status të ngjashëm material dhe në përgjithësi shoqërorë.

Veëanërisht është interesante që bëhet fjalë për nxënës të shkollave fetare, orientimi jetësorë i të cilëve është i definuar relativsiht herët (pas mbarimit të shkollës fillore), ndërsa mënyra e jetës është e organizuar sipas kodekseve paraprakisht të përcaktuar. Në këtë kontekst komunikimi i këtyre të rinjëve me mocanikët, me shkollën dhe mësimdhënësit, me prindët dhe me mjedisin shoqërorë, është i kufizuar në kohë, ndërsa në disa segmente edhe në përmbajtje.

Planprogramet e shkollave janë të ngjashme sipas strukturës dhe koncepcionit (përveë disa segmenteve të inkuadrimit më të madh të lëndëve të përgjithshme në shkollën islamike, medresenë Isa Beu, si për shembull: informatika, sociologjia, matematika, gjoegrafija etj.).

Pjesa dërmuese e lëndëve janë me përbmajtje fetare ose janë të lidhura me problematikën fetare. Ky fakt, gjithashtu, flet për specificitetin e procesit të socializimit që i janë nënshtruar të rinjët që marrin pjesë në projekt.

Përkundër dallimeve kulturore që këta të rinj i bartin nga tradita, sistemet e tyre të vlerave të shprehura përmes qëndrimeve ndaj mjedisit në të cilin jetojnë dhe ndaj shoqërisë në përgjithësi, janë të ngashme reciprokisht. Dallimet mund të vërehen vetëm në raport me mocanikët e tyre që marrin pjesë në ndonjë proces tjetërfare të socializimit gjatë edukimit në shkollat dhe me organizim tjetërfare të kohës së punës dhe kohës së lirë. Të rinjët e shkollave fetare që morën pjesë në projekt manifestojnë nivel më të lartë të pjekurisë, etikës dhe disciplinës në raport ndaj jetës.

Ajo që nuk i dallon nga të gjithë të rinjët e tjerë është se janë njësoj kurajoz, dëshira dhe këmbngulësia për të përvetësuar mediumin që ju mundësonte shprehjen e aftësive të tyre krijuese në lëmin e artit vizuel. Si fëmijë të vërtetë të kohës së tyre, parapëlqyen kompjuterin se sa mjetet tradicionale të shprehjes artistike. Për ata më intriguese ishte loja dhe studimi i mundësive të mediumit, respektivisht të vet procesit të krijimit parapëlqenin me tepër se sa rezultatin përfundimtarë. Gjuha fugurative dhe simbolika me të cilat shpreheshin, dëshmoi senzibilitet të lartë në lëmin e mediumit digjital të ndërmjetësimit të kulturës vizuele, gjatë së cilës simbolet tradicionale dhe bashkëkohore janë të përfaqësuara njësoj.

Komunikimi i ndërsjellë mids të rinjëve zhvillohej hapur dhe me kuriozitet të painponueshëm për stilit e jetës së të tjerëve. Përkundër dallimeve të ndërsjella të gjithë treguan nivel të lartë të pasforcuar

dhe të gjallë individualiteti.

Projektet e këtij lloji janë skajshëm interesant sepse dëshmojnë për mundësinë se si teknologjia digjitale të mos paraqet pengesë, por motiv të bukur për komunikim midis të rinjëve gjatë shprehjes së ndieshmërisë së tyre kreative dhe orientimit të tyre drejt epokës në të cilën jetojnë.

Prof. dr. Antoanela Petkovska

KOMUNIKIMI PËRMES ARTIT

Të dashur nxënes, të dashur profesorë, miq dhe Maqedonas, padallim bidnjeje fetare dhe prejardhjes etnike e kombëtare.

Nga Proejktgugenheimi do të doja të shfaq keqardhjen time që në këtë monent nuk jam me Ju dhe që nuk jam në gjendje ta shoh veprën që bashkërisht e krijuat, e cila shpreh qëllimin esencial të kësaj punëtorie.

Kjo punëtori ishte inspiruar nga arti juaj. Për herë të parë kur erdha në Maqedoni dhe ju vizitova në dy shkollat tuaja, njëra Orthodokse, ndërsa tjetra Islame, u ballafaqova me sinqeritet, optimizmin dhe forcen e besimit, që i kishin të gjithë njesoj, se sa dallimet tuaja. Ndërsa kur ju luta që të shprehni e t'i shfaqni idetë tuaja për paqen dhe luftën përmes vizatimeve dhe fotografive, në vend të guhën verbale, ju u përgjigjet me fotografi të shkëlqyeshme që hape vizionin për botë të qetë, vend të qetë, komb në paqe. Krijuat botë që tejkalon konfliktin. Në vendin tuaj shumë të bukur kalova një kohë shumë të shkurt, por u kënaqa me meqësinë e madhe. U mësova t'i dua malet dhe liqejtë tuaj të bukur, arqitekturën dhe historinë tuaj të lashtë me të cilat të gjithë ju mund të krenoheni.

Por, mbi të gjitha, isha i impresionuar nga fryma e dashurisë dhe faljes që kishit shprehur në artin tuaj: njesoj, nxënësit orthodoks dhe ata që kanë besim të thellë në madhështinë dhe mëshërimin e Allahut Ajo që ishit të gatshëm të fokusoheni në atë që ju bashkon në punën tuaj, se sa në atë që ju ndanë, është e arritur e madhe që të tjerët ta ndjekin shembullin tuaj, vo vetëm në vendin tuaj. Ky fokus i punës tuaj i dha rëndësi të njejtë dhe bukuri, ajo e shfaqi estetikën e paqes, në vend të estetikës së konfliktit dhe urrejtjtes.

Në esenë e tij Kosmopolitizmi dhe falja, Zhak Derida shkruan për obligimin e kujtesës: Gjithnjë bëhet fjalë për të njejtën brengë: të kujdeseni kombi të tejkalojë disparitetet e tij, traumat t'i lënë vend keqardhjes, ndërsa shteti kombëtarë të mos paralizohet.

Dhuntia e madhe e artit është që lejon kalimin përmbi kujtesën e së kaluarës dhe të vizualizohet ardhmëria.

Në këtë punëtori për artin e kompjuterizuar ju ndërmorët një hap plotësues dhe të madh, në vend që të punoni vetë, secili në mjedisin e tij, ju u shoqëruat dhe së bashku dërguar porosi për pajtim dhe mirëkuptim të ndërsjellë.

Arti i kompjuterizuar është një medium i ri dhe i fuqishëm komunkimi, i cili shumë shpejt mund të ngritet në një shprehje të madhe, shprehje artistike dhe shpirtërore konsenzuale. Në fund, ju e ndërmorët hapin e fundit shumë të sigurt dhe së bashku krijuat vepër të artit të kompjuterizuar, që do shihet gjithëkund në botë. Puna juaj dhe metoda juaj e punës së përbashkët do të bëhet model që ta ndjekin të tjerët.

Ju dëshirojë cdo të mirë.

Hans Gugenhajm,
Kryetar, Projektgugenhajm

ART COMMUNICATION

Context of the project

As an initiation of the project Art Communication, in October 2001, a pilot project was instigated in the two secondary schools: The Islamic School "ISA BEY" in Kondovo, and the Christian-Orthodox School "St. Kliment Ohridski" in Skopje.

Coordinators of the project were Dr. Hans Guggenheim from Boston, Director of Project Guggenheim, who has initiated similar projects in many other countries, and Stevan Saskov, Artist and Art Historian from Skopje.

Project description

The organizers and the participants of the event set up the theme as Art Communication. The project aims towards a correct and important level of communication among the participants, as well as at giving a chance to the young students to express themselves, their feelings, fear, hopes, and vision, through art. The goals of the project were determined as:

- Establishing of a primary level of communication between two ethnic and religious groups.
- Approaching art, as a universal language, closer to the students.
- Initiating further possibilities for collaboration between the students, two schools, and two communities.

After discussions about the artistic medium to be used during the workshop, we have chosen to use the computers, as the most neutral art form, and one that will make available additional and useful knowledge to the students.

The project was structurally divided in three parts.

- Workshop
- Exhibition (plotter print of works)
- Website dedicated to the project

The workshop was held in the Center Metamorphosis and the CIX Gallery, of the Contemporary Art Center, in the period June 01 - 15, 2002). The project incorporates lessons of artistic software use e.g. Photoshop; Painter, etc. as well as web design appropriate software. Ten participants took place in the workshop (four students of each School accompanied by one professor). The tutors were Stefan Saskov and Goran Slakeski. Collaborators of the project were Dr. Hans Guggenheim, who lectured about Anthropology in Art, as well as the Sociologist Dr. Antoanela Petkovska, with a monitoring of the project and a sociological analysis of the project.

Finally, the works of art created in the workshop will be exhibited in the CIX Gallery, of the Contemporary Art Center, on July 3, 2002.

I believe that it is necessary to stress, after the concluding of this process, that the students of both schools have established a good communication through the process of creation, and that they have acquired basic computer skills. We expect that they will continue with joint work in the future as well.

Melntie Pandilovski

COMMUNICATION IN ART

Positioning the problem of civilization values and tradition as a basis for their development in the contemporary social flows is one of today's basic intriguing problems. Communication of different levels and aspects of evolvement of the socio-cultural processes is a complex and crucial idea connected with the phenomenon of man's existence in general.

The project Communication in Art opened a discourse, interesting and provocative for many reasons. It enabled: communication with art; communication with the medium; communication through and in the artistic expression mediated through the medium, i.e. adopting the skill of governing the medium for the purpose of creative work. On the other hand, through the process of education, the project enabled communication between young people (from 6-19 years) of completely different ethnical (Macedonians and Albanians) and religious (Orthodox Christians and Muslims) backgrounds, although with a similar material and generally social status.

It is of particular interest it that concerns pupils in religious schools whose life orientation is defined in relatively early stages (after completing elementary school), and the way of life is organized by codex's defined in advance. In that sense, the communication of these young people with their contemporaries, school, teachers, parents and the social environment in general, is limited in duration, and in some segments- in content.

The teaching plans of the schools are similar, according to the general structure and conception (except in some segments of broader involvement of the basic educational subjects in the Islamic school, medresa Isa Bej, like for example: information, sociology, mathematics, geography and similar). The majority of subjects is with religious content or connected with religious problematic. This fact, also, points to the specificity of the socialization process to which young people taking part in the project are subjected.

Regardless of the cultural differences that these children carry through their tradition, their systems of value expressed in the attitudes about the relation towards the environments they live in and society in general are similar in between. The differences can be perceived only in regard of their contemporaries that take part in a different socialization process through school education and with a differently organized working and spare time. The young people of the religious school that took part in the project show a higher level of maturity, ethic, and discipline towards life.

Not differentiating them from all other young people are the expressed curiosity, desire and constancy in conquering the medium, which can enable expressing their creative abilities in the area of visual art. As true children of their time, in that sense, they preferred the computer over traditional means of artistic expression. Throughout that, they found the game and exploration of the medium possibilities more intriguing, that is, they preferred the process of creation itself over the final result. The imaging language and the symbolicness by which they expressed themselves, showed a high sensibility in the area of media and digital mediated visual culture, while traditional and contemporary symbols are equally present.

Intercommunication amongst the young people was done openly and with an unimposing curiosity for the lifestyle of the other. Regardless of the differences between them they all showed a high level of unimposing and live individuality.

Projects of this sort are extremely interesting because they point to the possibility of how digitalized technology does not have to be an obstacle but a nice communication motive between young people for expressing their creative sensibilities and facing the era they live in.

Antoanela Petkovska

COMMUNICATION THROUGH ART

Dear students of the Isa Beu and St. Kliment Ohridski schools, dear teachers, friends, and Macedonians of whatever religious beliefs or ethnic and National background. On behalf of Projectguggenheim I would like to express my regrets at not being with you at this moment and at not being able to see the work that you have created jointly and which expresses the underlying purpose of this workshop.

This workshop was inspired by your art alone.. When I first came to Macedonia and visited you in your two schools, one Christian Orthodox school, the other Islamic , I was struck by the sincerity , optimism and strength of faith that you all had in common, rather than by what divided you. And when I asked you to express your ideas about war and peace in drawings and paintings, rather than by verbal language you responded with beautiful images that opened up a vision of a peacable world, a peaceful country, a nation at peace. You created a world that transcended conflict.

I have spent only a short time in your wonderful country, and have enjoyed its great and generous hospitality. I have learned love your beautiful mountains and lake, and your ancient architecture and history of which you can all be proud. But most of all I have been impressed by the spirit of love and forgiveness which you have expressed in your art : Both the Orthodox Christian students and those with a deep belief in the greatness and compassion of Allah. That you were able to focus in your work on what unites you rather than on what separates you is a great achievement for others to follow, not only in this country. This focus gave your work both meaning and beauty, it expressed the aesthetic of peace rather than the aesthetic of conflict and hate.

In his essay, Cosmopolitanism and Forgiveness Jaques Derrida writes about the duty of memory: "It is always the same concern: to see to it that the nation survives its discords, that the traumatisms give way to the work of mourning, and that the Nation State not be overcome by paralysis." It is the great gift of art that allows us to go beyond memory of the past and to viualize a future. In this workshop on computer art you have taken one additional, major step rather than working alone each one in their own environment You have come together and jointly created a messageof reconcilitation and mutual understanding.

Computer art is a new and powerful medium of communication that can quickly reach around the globe. Although each one student developed his own imagery , the images grew into one single, large statement , an artistic and spiritual expression of consensus. In the end, you took a last important step, and jointly created a work of computer art which will be seen around the world . Your work and your method of working together will become a model for others to follow.

I wish you the best of good fortune.

HansGuggenheim,
President,
Projectguggenheim

Никола Христовски

Nikola Hristovski

Nikolla Hristovski

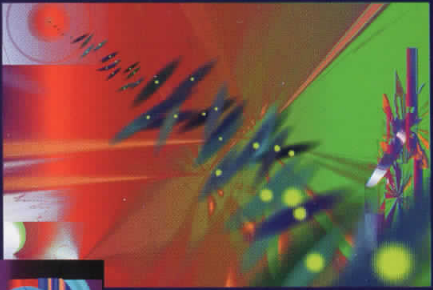

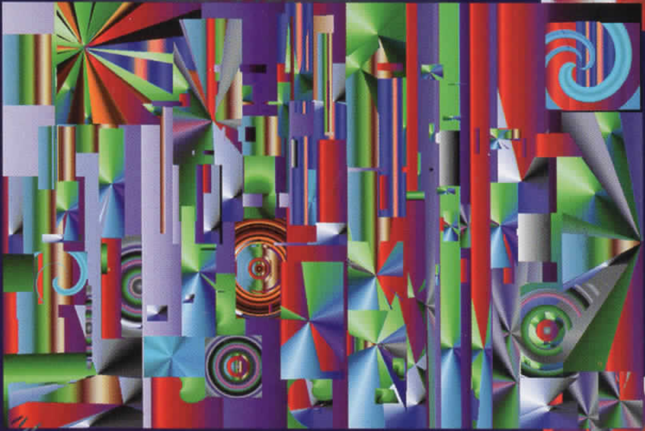

комуникација во уметноста komunikimi në art art communication

Аднан Абдиу
Adnan Abdiu

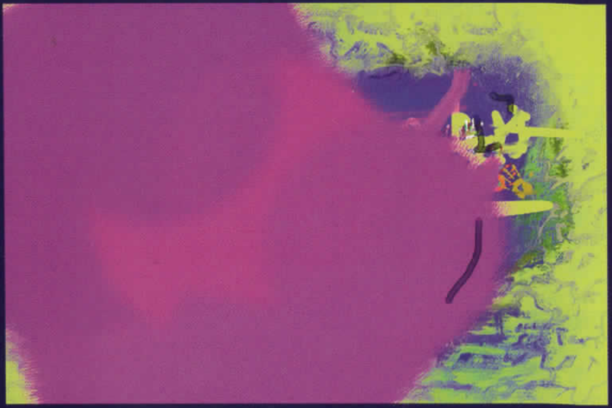

комуникација во уметноста   komunikimi në art   art communication

Илиевски Роберт
Ilievski Robert

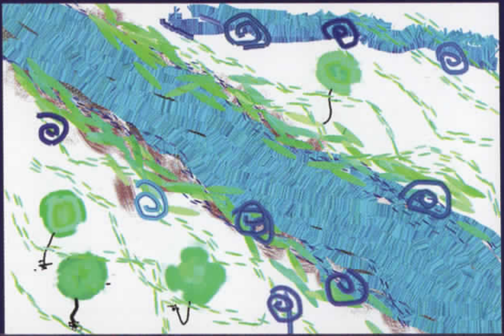

Муаз Агуши

Muaz Agushi

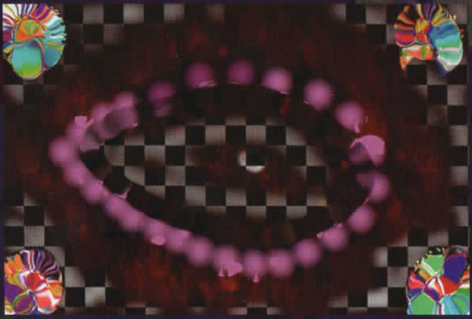

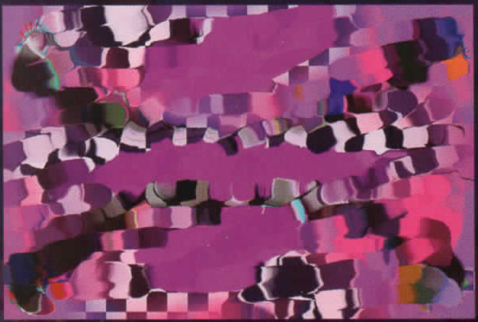

комуникација во уметноста komunikimi në art art communication

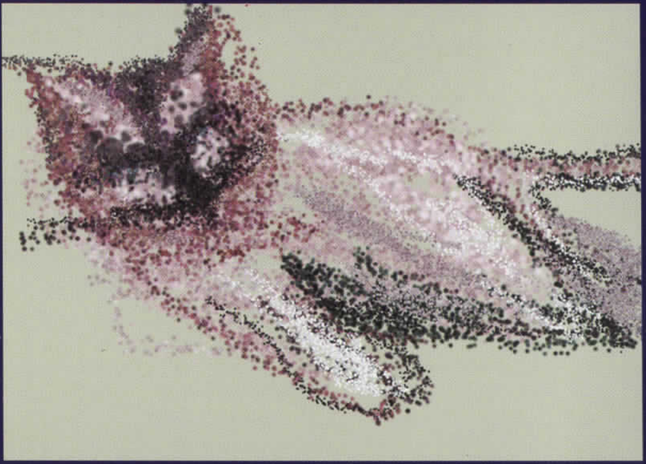

Metodija Parmachki

Metodija Parmaçki

Методија Пармачки

Imer Isaini
Имер Исаини

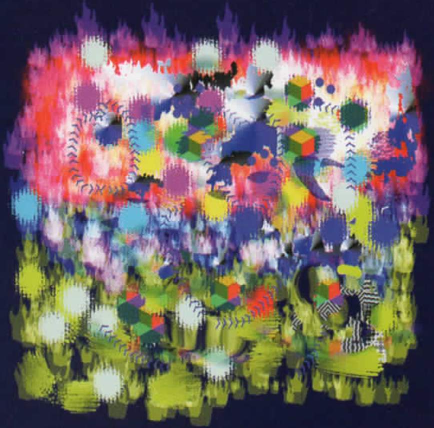

комуникација во уметноста komunikimi në art art communication

Дејан Митушев

Dejan Mitushev

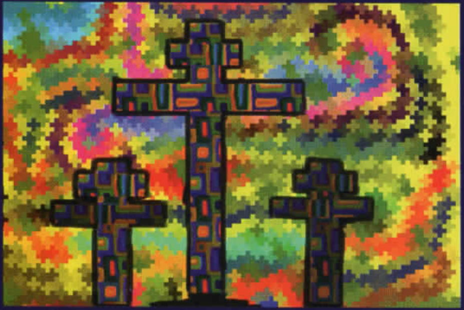

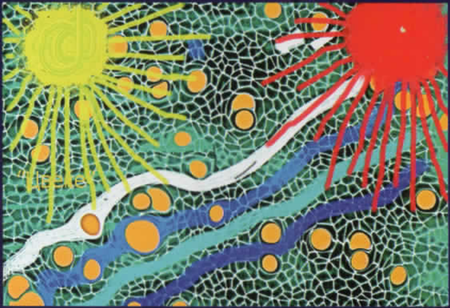

комуникација во уметноста komunikimi në art art communication

Бесим Јакупи

Besim Jakupi

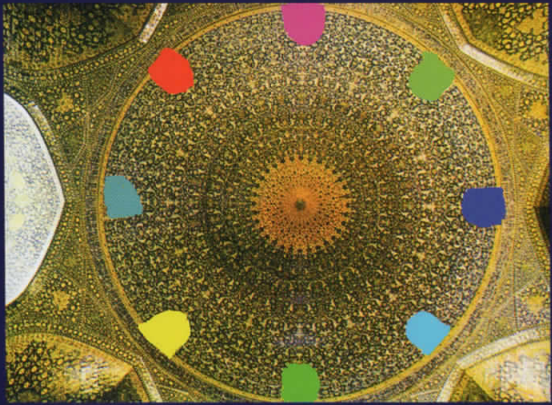

комуникација во уметноста komunikimi në art art communication

American
SENSATION

КОМУНИКАЦИЈА ВО УМЕТНОСТА
01 15.06.2002
иницијатори на проектот: д р. Ханс Гугенхеим од Бостон, САД
Стеван Шашков, историчар на уметноста од Скопје
Координатор на проектот: Стеван Шашков, , историчар на уметноста
Соработници: Проф.д р. Антоанела Петковскад р.Ханс Гугенхеим
менацер и извршен продуцент на проектот: Мелентие Пандиловски директор на ЦСУ Скопје
Асистенти на проектот: Анита Ивковиќ програмски координатор
Никола Писарев технички асистент
Предавачи: Стеван Шашков, историчар на уметноста од Скопје, Горан Шлакески, информатичар
Учесници во проектот: Исламско училиште (медреса) ИСА БЕЈ во Кондово; Професор: Нијази Абдиу;
Ученици: Муаз Агуши,Аднан Абдиу, Имер Исаини, Бесим Јакупи
Православно училиште Св. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ во Скопје; професор: Игумен Методија Златанов;
ученици: Методиј Пармачки, Никола Христовски, Роберт Илиевски, Дејан Митушев
Дизајн на каталог: Лара Ташковска

KOMUNIKIMI NË ART
01-15.06.2002
nicues i projektit: D-r. Hans Gugenheim, Stevan Shashkov, historian i artit nga Shkupi
Kordinator i projektit: Stevan Shashkov, historian i artit nga Shkupi
Bashkëpuntorë: Prof. Dr. Antoanela Petkovska , Dr. Hans Gugenheim
Menaxhues dhe producent ekzekutiv i projektit: Melentie Pandillovski, drejtor - Shkup
Asistentë të projektit: Anita Ivkoviq- kordinator programues, Nikola Pisarev - asistent teknik
Ligjërues: Stevan Shashkov, historian i artit nga Shkupi ,Goran Shlakeski, profesor i informatikës
Pjesëmarrës në prjekt: Shkolla islamike (Medreseja) ISA BEU në Kondovë - prof. Nijazi Abdiu - nxënësë: Muaz Agushi, Adnan Abdiu, Imer Isaini, Besim Jakupi
Shkolla orthodokse Shën Klimenti i Ohërit në Shkup - prof. Igumen Metodija Zllatanov - nxënësë: Metodij Parmaëki, Nikolla Hristovski, Robert Ilievski, Dejan Mitushev
dizejni i katalogut:
Llara Tashkovska

ART COMMUNICATION
01-15.06.2002.
Initiative of the project: PhD. Hans Guggenheim, anthropologist, Boston Stevan Saskov, art historian, Skopje
Coordinator of the project: Stevan Saskov, art historian, Skopje
Collaborators of the projects: PhD. Antoanela Petkovska , PhD. Hans Guggenheim
Manager and executive producer of the project: Melentie Pandilovski, art historian, Skopje.
Project assistants: Anita Ivkovic – program coordinator , Nikola Pisarev – technical assistant
Lecturers: Stevan Saskov, art historian, Skopje ,Goran Slakeski, informatics
Participant in the project: Islamic School (Madres) ISA BEY in Kondovo -Professor: Nijazi Abdiu
Students: Muaz Agusi; Adnan Abdiu; Imer Isaini; Besim Jakupi
Orthodox School St. Kliment Ohridski in Skopje - Professor: Igumen Metodij Zlatanov
Students: Metodij Parmacki; Nikola Hristovski;
Robert Ilievski; Dejan Mitusev
Designer:
Lara Taskovska

издавач: Центар за современи уметности - Скопје (CAC), за издавачот: Мелентие Пандиловски,
текст: проф. д-р Антоанела Петковска, др. Ханс Гугенхеим, Мелентие Пандиловски
превод на англиски: Соња Пандиловска, превод на албански: Насер Селмани,
печат: Скенпоинт - Скопје, тираж: 500;

Botues: Qendra e arteve bashkohore - Shkup (SAS), per botuesin: Melentie Pandilovski
teksti: prof-Dr Antoanela Petkovska: dr. Hans Gugenheim, Melentie Pandilovski,
perkthimi ne anglisht: Sonja Pandilloyska; perkthimi ne shqip Naser Selmani
vula Skenpoint - Shkup: tirazhi: 500

published: The Contemporary Art Center – Skopje, editor in chief: Melentie Pandilovski; text: Antoanela Petkovska, Hans Guggenheim, Melentie Pandilovski; translated into English: Sonja Pandilovska; translated into Albanian: Naser Selmani
printed by: Skenpoint - Skopje, copies: 500

ISBN 9989-745-66-8/2002
2002 by CAC - Skopje

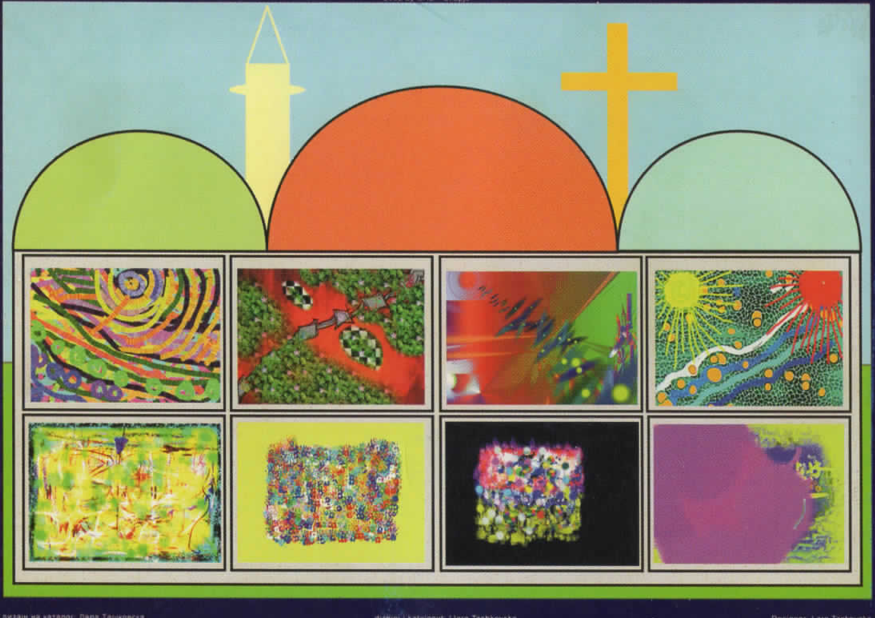

дизајн на каталог: Лара Ташковска

dizejni i katalogut: Llara Tashkovska

Designer: Lara Taskovska

FOUNDATION OPEN SOCIETY INSTITUTE MACEDONIA
ФОНДАЦИЈА ИНСТИТУТ ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА

PRO HELVETIA
Arts Council of Switzerland
On behalf of
SDC Swiss Agency for Development and Cooperation

CAC
the contemporary art center

projectguggenheim